Un volum remarcabil prin noutatea şi valoarea contribuţiilor care, beneficiind de rezumatele în limba engleză, va avea, cu siguranţă, ecoul meritat.

Gh. Platon

ACADEMIA DE ŞTIINŢE SOCIALE ŞI POLITICE A R.S.R., Institutul de Istorie şi Arheologie Cluj-Napoca, *Izvoarele răscoalei lui Horea*, sub redacţia Acad., profesor Ştefan Pascu, Seria B., *Izvoare narative*, vol. III, *Presa, Broşuri 1784—1785*, publicat de Nicolae Edroiu, Ladislau Gyémánt, Volker Wollmann, Eva Selecká-Mârza, Bucureşti, Editura Academiei R.S.R., 1984, XX+450 p. (*Cuvînt introductiv* de Acad. Ştefan Pascu, *Notă asupra ediţiei*, extrasele din presă, broşuri, indice).

Apărut în împrejurările împlinirii a 200 ani de la răscoală, cel de al treilea volum al *Izvoarelor narative* prezintă o importanţă deosebită, reliefînd ecoul european şi maniera de reflectare în conştiinţa timpului a răscoalei româneşti.

În prima parte a volumului, sînt reproduse un număr de 464 informaţii (din anii 1784—1785) extrase dintr-un număr de 28 periodice care au apărut în Imperiu (în Transilvania, Bratislava, Viena), în Italia, Ţările germane, Franţa, Ţările de Jos şi Spania). Fiecare grup de informaţii este precedat de cîte o utilă notă explicativă privind orientarea publicaţiei, atitudinea faţă de eveniment, importanţa ştirilor, maniera de informare ş.a. În egală măsură, este indicat locul unde se păstrează exemplarul utilizat.

În cea de a doua parte a volumului sînt incluse un număr de şase broşuri — patru în limba germană şi două în franceză (G. M. *Umständlicher Bericht von den in Siebenbürgen entstandenen Unruhen aus wahrhaften Nachrichten gesammelt*, (Anonim), *Beschreibung der Strafe, so an dem dritten Hauptanführer der Wallachischen Missvergnügten, Namens Georg Krisan, den 15 Hornung 1785 zu Karlsburg vollzogen worden*, Adam Friedrich Geisler, *Horia und Klotska. Oberhaupt und Rathgeber der Anführer in Siebenbürgen. Eine physiognomische Skizze, historisch und karakteristisch behandelt; nebst der Geschichte dieses Aufruhrs. Ein Beitrag zur Menschenkunde und Geschichte der Ummenschei im 18-ten Jahr hundert das Jahres 1784. Mit beider ähnlichen Schattenrissen, nebst Wappen und Insielgen.* (Anonim), *Kurze Geschichte der Rebellion in Siebenbürgen. Nebst historisch-geographischen Erläuterungen. Mit den Schattenrissen der beyden Rebellen, Horia und Cloczka*, (Anonim), *Précis de l'origine, des progrès et des suites de la rébellion suscitée en Transylvanie et heureusement appaisée par la prise de chefs Horiah ou Nicolae Urts et Kloszka*, Jean Jacques-Pierre Brissot, *Seconde letres d'un défenseur du peuple à l'Empereur Joseph II sur son réglément concernant l'émigration, et principalement sur son révolte des Valaques; où l'on discute à fond le droit de révolte du peuple.*).

Făcînd abstracţie de exactitatea informaţiei sau de atitudinea autorilor, materialele, în totalitatea lor, prezintă o importanţă particulară, servind la integrarea fenomenului revoluţionar românesc în contextul general al epocii, în intervalul cuprins între cele două mari revoluţii: americană şi franceză. Istoriografia noastră a surprins, deja, locul fenomenului revoluţionar românesc în acest cadru (cf. Pompiliu Teodor, *Spiritul revoluţiei americane, J. P. Brissot şi răscoala lui Horea*, în vol. *Interferenţe iluministe europene*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1984).

Regularitatea cu care apar volumele corpusului exprimă nu numai competenţă şi muncă plină de abnegaţie a istoricilor din Cluj reliefează, totodată, responsabilitatea şi pasiunea în slujba intereselor superioare ale istoriei naţionale.

Gh. Platon

D. PRODAN, *Supplex Libellus Valachorum*, Ediţie nouă cu adăugiri şi precizări, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1984, 517 p. (434 text + anexe, indice, fotografii).

Cu modestia care-l caracterizează, în *Prefaţa* celei de a treia ediţii a *Supplexului* (primele două au apărut în 1948 şi 1968), „fortificată cu noi materiale şi precizări de detalii", D. Prodan îşi afirmă intenţia de a se înscrie „în peisajul luxuriant de acum, al unei mari teme de istorie naţională", în „lungul şir al numelor care o ilustrează" (p. 7).

https://biblioteca-digitala.ro